

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Конрад Ю.В.

аспірант,

Науковий керівник: Мельник Т.М.

доктор економічних наук, професор,

Київський національний торговельно-економічний університет

МІЖНАРОДНІ ВИРОБНИЧІ МЕРЕЖІ ЯК ПРОЯВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА

Посилення процесів глобалізації здійснює дедалі відчутніший вплив на розвиток будь-якої економічної системи. За таких умов економіка жодної країни не може залишатися осторонь та перетворюється у суб'єкта глобальних економічних відносин. Абсолютно на новий рівень виходить міжнародне співробітництво у різних формах, що стає особливо актуальним в сфері виробництва. Виробничий процес, який раніше мав місце в рамках окремих країн, стає фрагментованим та набуває рис «світової павутини», коли окрема ланка виробництва закріплена за окремим підприємством або країною. На перший план виходять міжнародні виробничі мережі, які стали втіленням активізації процесів глобалізації у цій сфері.

Варто додати, що протягом останніх десятиріч економічні та виробничі зв'язки значно ускладнились. Дедалі складнішим стає визначення країни походження товару та розрахунок кінцевої вартості його окремих компонент. Разом з тим, з економічної точки зору таке ускладнення стає вигідним для окремих суб'єктів економічних відносин, оскільки кожен з них може зосереджувати свої зусилля на певних ланках відповідно до своїх ключових компетенцій та пропонувати світовому ринку більш конкурентоспроможний продукт при менших затратах на його виробництво [1, с. 1989].

За таких умов має місце і певна географічна фрагментація виробництва, яка в свою чергу була зумовлена відмінністю в рівнях економічного розвитку країн. Так, економічно розвинені країни із високим рівнем доходу та ВВП на душу населення за етапами виробничого процесу займають кінцеві ланки (кінцеве збирання, комплектування, після продажне обслуговування та сервіс), де створюється більша додана вартість, тоді як країни, що розвиваються в більшості зосереджені на видобутку сировини та безпосередньому виробництві, де створювана додана вартість є значно меншою [2, с. 177].

Однак, за таких умов має місце негативний «ланцюговий ефект». Країни, які створюють більшу додану вартість у міжнародних виробничих мережах мають як наслідок вищий рівень припливу інвестицій, які в свою чергу йдуть на НДДКР, розвиток технологій, інститутів, тощо. Тоді як країни, що розвиваються, в більшості, мають дефіцит джерел фінансування розвитку:

внутрішні інвестори зосереджені на отриманні короткострокової вигоди і стан речей, що склався їх повністю влаштовує, а зовнішні інвестори, в свою чергу, дивлячись на таку динаміку не ризикують здійснювати великі капіталовкладення не бачачи перспектив [3, с. 124-128].

Одними з головних причин такого стану речей в країнах, що розвиваються, до яких належить і наша країна, є неефективна інвестиційна політика держави в галузях промисловості та існування певних труднощів інституційного та економічного характеру в умовах ведення бізнесу. Згідно з даними Світового банку Україна займає 87 місце за легкістю ведення бізнесу серед 189 країн світу у 2014 році [4].

Таблиця 1

Показники легкості ведення бізнесу в деяких країнах світу у 2014 році

	<i>Україна</i>	<i>Польща</i>	<i>США</i>	<i>Китай</i>
Кількість існуючих податків, що сплачують підприємства	5	7	11	9
Кількість необхідних документів для експорту	8	5	3	8
Кількість необхідних документів для імпорту	9	4	5	5
Середня тривалість експорту, дні	5	1	2	2
Середня тривалість імпорту, дні	5	2	2	3
Додана вартість створена у сільському господарстві, %до ВВП	11,8	3,3	1,4	9,2
Додана вартість створена у промисловості, %до ВВП	25,4	33,2	20,5	42,6
Експорт товарів та послуг, % до ВВП	49,2	46,1	13,5	22,6

Джерело: складено автором на матеріалах [4]

Як можна побачити з табл. 1 в Україні на відміну від інших країн вимагається більша кількість документів для оформлення операцій з експорту та імпорту (окрім Китаю), що певною мірою ускладнює міжнародну торгівлю та створює перешкоди для швидшої адаптації в умовах глобалізації. Варто також передивитись існуючий рівень захисту національного ринку. Сьогодні, в умовах змін векторів міжнародної торгівлі політика протекціонізму повинна бути направлена на захист глобальних ланцюгів створення вартості, а саме на: зниження витрат, спрощення процедур міжнародної торгівлі, використання зважених ставок мита на імпортовані товари.

В ситуації, що склалася надзвичайно важливою є багатостороння Угода СОТ про спрощення процедур у торгівлі, прийнята 27.11.2014 р. та ратифікована 4.11.2015 р. [5]. Дана Угода спрямована на спрощення процедур експортно-імпортованих операцій та створення сприятливих умов для торгівлі проміжною та кінцевою продукцією. Реалізація напрямів визначених в Угоді, згідно з прогнозами фахівців Європейської економічної комісії, дозволить скоротити торговельні витрати на 14% в країнах з низьким рівнем доходів та на більш ніж на 13% в країнах із доходом вище середнього завдяки оптимізації руху товаропотоків через кордон [4; 5].

Імплементація даної угоди значно збільшить можливості для нашої країни щодо інтеграції та розширення участі у міжнародних виробничих мережах, оскільки наразі через існування певних перешкод наша країна виступає в більшості сировинним додатком розвинених країн та на досить низькому рівні залучена у міжнародне виробництво високотехнологічної продукції. Участь у МВМ дозволить отримати доступ до провідних технологій, застосувати досвід країн, які пройшли всі етапи в глобальному ланцюзі створення вартості та стали лідерами в окремих галузях, а також вийти на новий рівень технологічного розвитку. Все це в свою чергу прямо вплине на покращення економічного стану країни та допоможе стати на шлях сталого економічного зростання у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Родионова О.А., Шувалова О.В. Мировая промышленность, международное производство и прямые иностранные инвестиции / Фундаментальные исследования: Экономические науки. – 2014. – № 12. – С. 1988-1992.
2. Брижань І.А., Жучкова Г.А. Концепція використання ланцюгів доданої вартості в умовах створення конкурентоспроможної національної економіки / ПолтНТУ / Економіка і регіон – 2008. – № 4(19). – С. 175-179.
3. Кондратьев В.Б. Отрасли и сектора глобальной экономики: особенности и тенденции развития. – М.: Международные отношения, 2015. – 448 с.
4. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators/wdi-2014>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_053

Крупко М.П.

студентка,

*Національний університет водного господарства
та природокористування*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Сільське господарство є специфічною галуззю господарського комплексу, ефективне функціонування якої неможливе без раціональної підтримки з боку держави. В Україні, де сільське господарство формує значну частку ВВП, така підтримка має особливо пріоритетне значення для економічного зростання.

Державна підтримка сільського господарства в Україні здійснюється шляхом надання асигнувань з бюджету для фінансування програм і заходів, що спрямовуються на розвиток галузі. Їх обсяг щорічно встановлюється Законом України «Про державний бюджет України». Механізм здійснення підтримки регулюється Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004 № 1877-IV [1]. Порядок витрачання бюджетних коштів визначається окремими постановами Кабінету Міністрів України, а виплати здійснюються через Міністерство аграрної політики та продовольства як головного розпорядника бюджетних коштів.